

ACADIA TEST RAZVOJA SPOSOBNOSTI

Ovaj je kanadski test nastao zbog potrebe instrumenta kojim bi se vršila detekcija školske djece s poteškoćama u učenju, a također i odredio početak poremećaja na nekom školskom području. Na taj način uz detekciju i diskriminaciju dobivala bi se i polazna točka za svrsishodno liječenje.

Originalni test predan je Fakultetu za defektologiju posredstvom Thomasa Tillemansa s Acadia univerziteta, a prilikom njegove posjete Zagrebu prošle godine. Dogovoreno je da se test prevede na hrvatski jezik, adaptira tamo gdje je direktni prijevod neadekvatan i ispita na uzorku naše djece radi usporedbe sa djecom u Novoj Scotiji, Kanada. Test je preveden i adaptiran, ali ispitivanje na našoj djeci još nije sprovedeno.

Za ovaj test poznate su mjerne karakteristike, dobro razrađene norme i standardizacija po uzrastima (13 dobnih skupina od 5 g. i 9 mj. do 12 g. i 3 mj.). Kad se grubi bodovi pretvore u standardizirane bodove za svaku dobnu skupinu i subtest s aritmetičkom sredinom 50 i standardnom devijacijom 10, test postaje diskriminatoran na dobnim skupinama od 7 g. i 3 mj. i dalje.

Čitav se test sastoji od 13 subtestova, a svaki je subtest namijenjen mjerenju nekih aspekata razvoja sposobnosti koje se zahtijevaju za uspješno sudjelovanje u školskim aktivnostima. Njime se može odrediti koja će djeca **imati** poremećaje u učenju odnosno ona djeca koja funkcioniraju na znatno nižem stupnju, nego djeca

iste dobne skupine. Dijete se smatra uključenim u grupu onih s poremećajima u učenju ako se u subtestu nalazi za dvije, odnosno više od dvije standardne devijacije izvan aritmetičke sredine. Tako se zna za koliko je djece potrebno organizirati dodatno, specijalno testiranje, odnosno dijagnostičko kurativni program. Taj se program onda odnosi na jedan ili više aspekata razvoja sposobnosti. Nije potrebno za ovaj test tražiti suradnju školskog psihologa, već ga defektolog može upotrijebiti kao **PRIJE** i **POSLIJE** instrument u svrhu organizacije kurativnog programa.

Subtestovi su saturirani s faktorima vještina potrebnih za uspješno učenje, a koje se inače ne uočavaju. (On može poslužiti, u svakom slučaju, kao korekcija procjena nastavnika.)

Korelacija među pojedinim subtestovima sve su značajne na nivou od $P = 0.001$, što ukazuje na isprepletanje vještina, koje zahtijeva rješavanje različitih subtestova. Korelacije se kreću općenito od 0.50 do 0.80, a to ukazuje na isprepletanje, ali ne i na identičnost ispitivanih vještina.

Većina subtestova sadrži dvadeset stavaka. Uz svaki subtest postoje točne upute (u priručniku), materijali za demonstraciju i ispravna rješenja. Uz upute za bodovanje postoje konverzije bodova i interpretacija uz tablice za konverziju.

Kratki opis subtestova

1. Slušna diskriminacija

Treba uočiti razlike kod parova riječi koje slično zvuče. Ima i potpuno istih parova riječi, te će uspjeh u

ovom testu ukazivati na sposobnost slušne percepcije. Eksperimentator zadaje parove riječi usmeno, a djeca bilježe da li zvuče identično ili različito. Npr.:

ker: kep
maj: taj
most: mast
ples: ples
itd.

2. Vidno-motorna koordinacija i mogućnost slijeda

Od ispitanika se traži da olovkom točno slijedi linije ili dovrši oblike, odnosno da olovkom slijedi naznačeni put između linija. U ovom su testu dominantne koordinacija oka i ruke kao i kontrola malih mišićnih skupina.

3. Vidna diskriminacija

Ispitanik treba odabrati jedan od 4 oblika koji su slični ili od 4 slične riječi uvijek **jednu koja odgovara predlošku** (oblika ili riječi)

Primjer: **moj** — boj bor noj moj.

4. Crtanje oblika

Ispitanici moraju crtati oblike koji su više ili manje složeni. Ovdje je važna percepcija uz istodobnu kontrolu finih malih mišićnih skupina.

5. Vidno pamćenje

Eksperimentator pokaže karton samo na kratko vrijeme svojim ispitanicima. Ispitanik mora odabrati ili nacrtati sliku koja točno odgovara na pokazanom kartonu. Na izbor su uvijek 4 slike za odabiranje.

6. Slušno-vidna asocijacija

U prvih nekoliko stavaka ispitanik odabire sliku kao odgovor na tekst, koji eksperimentator iskazuje riječima. U daljim stavicama ispitanik zaokružuje riječ koju je čuo od ekspe-

rimentatora, i to od nekoliko koje su pismeno predložene. U trećem dijelu ovog subtesta dijete mora označiti sliku čije se ime **rimuje**, odnosno riječ koja se **rimuje**, od nekoliko predloženih. Samo u dvije stavke ispitanik mora **čitati** riječi.

7. Slijed i šifriranje

Ispitanik mora označiti koji element od 3 predložena dolazi kao slijedeći u grupi jednostavnih oblika, brojeva ili riječi. Neke stavke zahtijevaju poznavanje numeričkog sistema. Četiri posljednje stavke zahtijevaju upotrebu ključa za dešifriranje.

8. Slušno pamćenje

Test se sastoji od 15 stavki pamćenja na kratki rok, te se riječi ili brojevi ispitanicima slušno prezentiraju.

9. Vještina stvaranja pojmova

Stavke uključuju poznavanje odnosa i klasifikacije stvari. Neke stavke zahtijevaju sposobnost čitanja riječi pisanja riječi ili štampanja riječi.

Npr.: ispitanik treba zaokružiti od predloženih riječi onu koja ne pripada pojmovno među ostale:

crven zgodan zelen modar

ili

Papar i cimet su

Telefon i telegraf su — — — —

10. Usvojeno jezično blago

U ovom subtestu treba identificirati riječi. U većini se slučajeva ključevi prezentiraju **usmeno**. Negdje su slikovni. Količina se čitanja održava na minimumu. Ima i nekih relativno naprednih pojmova.

Npr.: POGORŠATI: otežati, izjednačiti, zračiti

11. Automatsko jezično blago

Ispitanik je upućen da izabere riječ ili grupu riječi za kompletiranje rečenice (usmeno iskazane). Važni su izgovori i gramatika.

12. Vidna asocijacija

Test se sastoji samo od deset stavaka, od čega su u 6 samo slike. U preostala četiri traži se percepcija slova ili riječi.

13. Crtanje

Prema pismenoj ili usmenoj uputi dijete treba nacrtati odgovarajući crtež.

To je samo najkraći prikaz ovog testa. Nadamo se da ćemo nakon primjene ovog testa na odabranom uzorku naše djece imati još jedno pomoćno sredstvo za dijagnosticiranje u defektologiji.